

Шифр:
ПРОМЕТЕЙ

Тема:
**ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ
В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОРПОРАЦІЙ**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1.Теоретичні засади фінансової безпеки корпорацій.....	5
1.1. Сутність поняття та специфічні властивості фінансової безпеки корпорацій.....	5
1.2. Основні загрози фінансовій безпеці корпоративних підприємств.....	7
1.3. Науково-методичні підходи до діагностування фінансової безпеки корпорацій	8
2. Аналіз фінансової стійкості як метод оцінки рівня фінансової безпеки корпорацій (на прикладі корпорації "КЕРНЕЛ ГРУП").....	11
2.1. Аналіз фінансової стійкості корпорацій на основі абсолютних показників.....	11
2.2. Коефіцієнтний аналіз стану фінансової стійкості	13
2.3. Економіко-математичне моделювання як інструмент прогнозування фінансової стійкості.....	16
3. Досягнення фінансової стійкості як детермінанта забезпечення фінансової безпеки корпорацій.....	21
3.1. Інструменти підвищення фінансової стійкості та безпеки.....	21
3.2. Забезпечення фінансової безпеки корпоративних структур в процесі прийняття планових рішень.....	22
3.3. Управління фінансовою стійкістю корпорацій.....	25
Висновки.....	28
Список використаних джерел.....	30
Додатки.....	35

ВСТУП

Аналіз наукової літератури нашої епохи на думку, що розуміння суті фінансової безпеки корпоративних структур пов'язане з певними труднощами, тому що наявні дослідження не є однозначними й різняться своїми результатами, не враховують особливостей їх функціонування, що спричиняє необхідність у подальших дослідженнях категорії фінансової безпеки корпорацій.

Значний внесок у дослідження теоретичної проблематики фінансової безпеки на рівні підприємства внесли такі науковці як І.А.Бланк, З.С. Варналій, Л.О Волощук, Г.В. Козаченко, І.О. Лютий, В.О. Онищенко, М.Ю. Погосова, Н.Н. Пойда-Носик, С.В. Філіппова та інші. Питання фінансової безпеки корпорацій піднімали такі науковці як Ю.В. Біляк, Л.С. Головова, О. М. Лищенко, О.М. Полінкевич та інші.

Проте, незважаючи на активізацію наукових пошуків за цією проблематикою, в Україні й до сьогодні в недостатній мірі здійснюються системні дослідження з комплексного розв'язання проблеми з фінансової безпеки корпорацій.

Метою роботи є встановлення щільності взаємозв'язку фінансової стійкості та фінансової безпеки корпоративних підприємств.

В ході проведення дослідження передбачено *наступні завдання:*

- розглянути теоретичні підходи до сутності фінансової безпеки корпоративних підприємств, дослідити класифікацію їх загроз;
- розкрити науково-методичні підходи до діагностування фінансової безпеки корпорацій;
- обґрунтувати теоретичну схему взаємозв'язку категорій "фінансова безпека" та "фінансова стійкість", проаналізувати рівень фінансової стійкості для визначення рівня фінансової безпеки;
- визначити та розкрити комплексні підходи до управління фінансовою безпекою корпоративних підприємств.

Об'єктом дослідження є система взаємозв'язку фінансової стійкості та фінансової безпеки корпорацій.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти забезпечення фінансової безпеки корпорацій шляхом досягнення їх фінансової стійкості.

В процесі дослідження використано *загальнонаукові методи*: дослідження літературних джерел, аналізу статистичних даних, порівняння, графічний метод при побудові графіків та діаграм, метод аналізу і синтезу, метод узагальнення при формулюванні висновків тощо.

Основними елементами наукової новизни роботи є:

- *отримали подальшого розвитку* науково-методичні підходи до діагностування фінансової безпеки корпорацій;
- *встановлено* на прикладі корпорації «Кернел Груп» систему взаємозв'язку рівнів фінансовий стану та фінансової безпеки корпорації;
- *удосконалено* наукові підходи порівняльного аналізу управління фінансовою стійкістю, а через неї і безпекою корпоративних підприємств.
- *запропоновано* модель загального рівня фінансової стійкості корпорації.

Практичне значення роботи полягає у тому, що окремі методичні підходи та висновки використовувалися у діяльності ТОВ "Амандес" при підготовці системного проекту «Фінансова стабільність» (№8 від 28.11.2019) та ТОВ "Нексія ДК Аудит", м. Київ, при проведенні консультації з питань фінансової безпеки корпорацій (№009 від 06.02.2020)

Апробація результатів роботи. Основні положення та результати наукової роботи пройшли апробацію та отримали схвальну оцінку на XIII Міжнародної науково-практичної конференції " Ринок фінансових послуг України в епоху діджиталізації", що відбулася 5-6 грудня 2019 року у м. Києві та на IV Міжнародній науково-практичній конференції «PRIORITY DIRECTIONS OF SCIENCE DEVELOPMENT», що відбулася 3-4 лютого 2020 року у Львові.

Публікації. Основні наукові положення та результати роботи опубліковані в одній статті та двох тезах: (1. Варналій З. С., Ткачук Є. А. Фінансова стійкість в системі фінансової безпеки корпорацій // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2019. №12(32). Т.2. С.75-83; 2. Варналій З. С., Ткачук Є. А. Фінансова стійкість в системі фінансової безпеки корпорацій// Тези IV Міжнародної науково-практичної конференції " Priority directions of science development" 3-4 лютого 2020 року, Львів. С. 589-593; 3. Варналій З. С., Ткачук Є. А. Аграрна розписка - форма альтернативного кредитування// Ринок фінансових послуг України в епоху діджиталізації, збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції. За заг.ред. Н.В. Приказюк. К: Копмринт, 2019. Вип. XIII. Т.2. С.91-93).

1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОРПОРАЦІЙ

1.1. Сутність поняття та специфічні властивості фінансової безпеки корпорацій

Аналіз еволюції тлумачень поняття фінансова безпека дозволив також визначити два ключових погляди на її сутність:

- 1) з позиції результату (статичний) – де фінансова безпека розглядається як певний стан (положення) підприємства чи рівень його стану;
- 2) з позиції процесу (динамічний) – де фінансова безпека розглядається як діяльність, спрямована на досягнення визначеного стану [25, с. 220].

Простежується декілька основних підходів до її визначення. Суть, зміст та основні недоліки систематизовані у Додатку 1.

Досліджуючи проблематику фінансової безпеки суб'єктів підприємництва (ФБП), можна виокремити групу теоретичних підходів, які впливають із сутності поняття «безпека» та «економічна безпека підприємства». В своєму дослідженні Н.Н. Пойда-Носик [21] пропонує всі сутнісні ознаки, виділені науковцями, укрупнити:

- 1) ФБП як *стан* (фінансових ресурсів, ефективності використання ресурсів);
- 2) ФБП як *сукупність властивостей, умов, характеристик*;
- 3) ФБП як *захищеність* (фінансових інтересів);
- 4) ФБП як *спроможність реалізувати фінансову стратегію*.

Науковець відмічає, що ФБП як комплекс заходів та як процес не знайшли відображення у визначеннях науковців. У більшості визначень фінансова безпека підприємства розглядається як стан захищеності фінансових інтересів, при цьому кінцевою метою є забезпечення стійкості до загроз та протистояння ризикам [21].

Ляшенко О.М. [15] систематизує загальні властивості фінансової безпеки такі як: комплексність, ієрархічність, системоорієнтованість, усталеність, гнучкість, адаптивність, емерджентність, які вивчені дослідниками досить глибоко та вказує на специфічні: детермінованість (при кількісному вимірюванні усі по-

казники повинні бути чіткими й однозначними, а значення величин, які отримуються в конкретний момент часу, повинні визначатися значеннями величин, отриманими в попередні моменти часу), нормативно-правову урегульованість (додержання керівництвом положень чинного законодавства щодо його діяльності), уразливість (прояв незахищеності та чутливості до будь-якого негативного впливу зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів підприємства) та часткову керованість, "успадковану" від економічної безпеки [15, с. 28; 33, с. 59].

Поняття «фінансова безпека корпорації» є відносно новим. Кужелев М.О.[13] вважає, що це наявність достатньої кількості власних фінансових ресурсів, які дають можливість стабільно функціонувати, нарощувати прибутки та підтримувати науково-технічний та соціальний розвиток [13].

Могилевська О.Ю. [16] звертає увагу на показники успішності діяльності корпорації та вважає, що фінансова безпека корпорації - це стан найефективнішого використання ресурсів за умови високої прибутковості й рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу тощо.

Інші вчені характеризують фінансову безпеку як захищеність фінансових інтересів і забезпеченість фінансовими ресурсами. Так, А.Загородній і Г.Вознюк [9] визначають, фінансову безпеку як захищеність фінансових інтересів, забезпеченість достатнім рівнем фінансових ресурсів.

Найбільш комплексним Гаврилко П.П.[7] та Кужелев М.О.[13] вважають методологію підходу до визначення сутності фінансової безпеки корпоративної структури І.Бланком [4]. Вчений вважав фінансову безпеку основним елементом системи економічної безпеки, який визначає кількісні та якісні параметри фінансового стану суб'єкта господарювання, які комплексно віддзеркалюють рівень його фінансової захищеності. Це система ідентифікований реальних і потенційних внутрішніх та зовнішніх загроз, що передбачає диференційований рівень кількісних і якісних параметрів захищеності фінансових інтересів та забезпечує стабільність розвитку підприємства. Головна мета системи фінансової

безпеки на підприємстві - в поточний та майбутній період створити фінансові передумови стійкого зростання. [4].

Гаврилко П.П. [7] відмічає, що фінансова безпека корпорації – це такий стан суб'єкта господарювання, при якому він при найефективнішому використанні фінансових ресурсів досягає запобігання, послаблення чи захисту від існуючих загроз або інших непередбачених обставин, а також забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції та фінансового ризику [7, с. 153-156].

Науковці вважають, що поняття "фінансова безпека підприємств агропромислового комплексу" можна розглядати у вузькому та широкому значенні: або як здатність функціонувати в рамках існуючого рівня ресурсів та обраної спеціалізації, або це можливість досягати певного рівня конкурентоспроможності, не зважаючи на ризики та загрози [35].

1.2. Основні загрози фінансовій безпеці корпоративних підприємств

Біляк Ю.В. [3] конкретизував загрози фінансовій безпеці саме для корпоративного підприємства. Він описав послідовну появу загрози. Спочатку з'явиться ризик, причина, по якій можливе виникнення негативних впливів на корпоративне підприємство. Після появи ризику виникає небезпека, яка показує, що можливий негативний вплив. І після небезпеки визначається загроза, яка може мати негативні наслідки.

Отже, ризик-фактор генерує виникнення ризику; ризик визначає ймовірність вияву загроз економічній безпеці. Для оцінки та ідентифікації ризиків аграрними підприємствами Петренко В.С. [19] розробила матрицю ризиків (Додаток 2)

Загроза - це найвища за ступенем небезпека негативних наслідків, загроза впливає, "вирастає" з ризику, вона "міститься" у ризику і лише за настання певних умов ризик перетворюється на конкретну загрозу. Біляк Ю.В. [3] розглядає джерела негативних впливів на фінансову безпеку корпоративного підприємства: глобальні (Додаток 3), зовнішні (Додаток 4) та внутрішні, виділяє їх об'єктивний та суб'єктивний характер.

Для ефективного забезпечення фінансовій безпеки необхідно науковець пропонує проводити всебічний аналіз загальної сукупності загроз та поділяє їх на зовнішні і внутрішні (Додаток 5).

Погосова М.Ю. [20] визначає, що «підприємства, джерелом більшості загроз яких є внутрішнє середовище, не у змозі підвищити рівень своєї фінансової безпеки навіть за умови його покращення у зовнішньому середовищі».

Слід також підкреслити ще одну особливість загрози фінансовій безпеці - це її непостійний, мінливий характер, бо загроза може змінюватися в процесі розвитку підсистеми забезпечення фінансової безпеки підприємства. Вся система загроз економічній безпеці може бути представлена як динамічна структура, яка має пов'язану систему, в результаті якої наступ однієї загрози може призвести до появи іншої і посилити загальний вплив на діяльність організації [3].

Для того, щоб корпоративне підприємство успішно проводило діяльність та маю змогу прогнозувати, необхідно постійно порівнювати дійсні, реальні загрози з потенційними, мати змогу прогнозувати виникнення кризових ситуацій. Таким чином, для ефективного забезпечення фінансовій безпеки корпорацій необхідно провести всебічний аналіз загальної сукупності загроз, але розглядати їх в комплексі для того, щоб провести повноцінний аналіз діяльності корпорації.

Аналіз загроз слід проводити як при прийнятті стратегічних рішень, так і при стратегічному плануванні, що дозволить забезпечити успішну фінансову діяльність [3].

1.3. Науково-методичні підходи до діагностування фінансової безпеки корпорацій

Фінансова діагностика – систематична і усебічна оцінка діяльності підприємства з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу[8].

Аналіз проведених досліджень показав, що можна виділити деякі основні підходи до методів оцінювання фінансових безпеки. Результати дослідження методів зведені в таблицю (Додаток 6).

Різноманіття підходів, їх окремі переваги та недоліки дозволяють стверджувати, що для забезпечення комплексності та системності оцінки рівня фінансової безпеки корпорації необхідно враховувати:

- систему показників при аналізі потрібно визначати максимально точно, щоб вони могли висвітлити всі аспекти діяльності компанії, в такому разі дослідження буде об'єктивне;
- обирати методичні підходи з урахуванням специфіки діяльності корпорації.

Діагностування фінансової безпеки відбувається за допомогою фінансового аналізу. Часто поняття ці ототожнюють. Однак такий підхід Гаврилко П.П.[7] вважає невірним, тому що в такому випадку діагностика не виконує свою мету - забезпечення випереджального управління.

Процес діагностування містить у собі процедуру аналізу, однак його основним завданням є:

- визначення відхилень від нормального або оптимального стану об'єкта управління;
- виявлення причин цих відхилень;
- адаптація інструментарію діагностики до вищевказаних відхилень [7].

На підставі проведеного аналізу наукової літератури можна встановити, що дослідники виділяють п'ять рівнів фінансової стійкості та відповідно п'ять рівнів фінансової безпеки:

1. абсолютна стійкість— суб'єкту підприємництва в повній мірі достатньо власних оборотних засобів для повноцінного функціонування;
2. нормальна стійкість – підприємство практично забезпечене власними оборотними коштами;
3. нестійкий фінансовий стан та рівень безпеки – компанії недостатньо власних оборотних засобів, виникає потреба в залученні джерел фінансування (середньо- та довгострокових позик);
4. критичний фінансовий стан та рівень безпеки – корпорації недостатньо довго- та середньострокових коштів для забезпечення життєдіяльності, вона

вимушена залучати дорогі короткострокові;

5. кризовий фінансовий стан та кризовий рівень безпеки, що виникає у разі, коли суб'єкт господарювання не може забезпечити фінансування своєї діяльності жодним джерелом фінансування [30].

Фінансова безпека підприємства повинна забезпечуватися досягненням фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності підприємства, поліпшенням правової захищеності усіх сфер діяльності підприємства, підтриманням високого рівня кваліфікації персоналу, досягненням високої конкурентоспроможності підприємства. Тому важливо здійснювати постійний моніторинг та контроль фінансово-господарської діяльності, своєчасну ідентифікацію та ліквідацію кризових явищ [10].

Для здійснення безперервного моніторингу потрібен ресурс часу та технічних засобів. Тому науковці, на початковому етапі або з метою швидкого і систематичного розуміння становища корпорації, радять застосовувати експрес-діагностику. Алгоритм її проведення наведений в Додатку 7 [29].

2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ЯК МЕТОД ОЦІНКИ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОРПОРАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ КОРПОРАЦІЇ "КЕРНЕЛ ГРУП")

2.1. Аналіз фінансової стійкості корпорацій на основі абсолютних показників

Фінансова безпека суб'єктів підприємництва як економічна категорія часто розглядається паралельно з такими категоріями, як фінансова стійкість, рівновага, гнучкість, стабільність, фінансовий потенціал; сталий (стабільний) розвиток [21]. Однак на думку Погосової М.Ю. [20] сутність поняття "фінансова безпека" є більш широким, ніж поняття "фінансова стійкість", оскільки останнє не передбачає визначення причин виникнення загроз реалізації фінансових інтересів, розроблення заходів щодо нейтралізації або попередження впливу загроз, а тільки відбиває через відповідність певним нормативам стійкість фінансової системи (стабільність і неохочість до ризику втрат) суб'єкта господарювання.

Теоретична схема взаємозв'язку категорій "фінансова безпека" та "фінансова стійкість" показано на рис. 2.1. [19]

Рис. 2.1. Теоретична схема взаємозв'язку категорій "фінансова безпека" та "фінансова стійкість"

Джерело: [19]

Фінансова стійкість – невід'ємний елемент фінансової безпеки, яка є складовою економічної безпеки і має при цьому власний механізм реалізації [19]. Науковці [33] пропонують фінансову складову безпеки досліджувати на основі оцінки фінансової стійкості та типу фінансової ситуації. Методика визначення типу фінансового стану (фінансової стійкості) на засадах визначення

достатності різних джерел фінансування для покриття запасів та витрат загальновідома в методології фінансового аналізу [5; 33]. Відповідно до типу фінансового стану надається якісна характеристика рівню фінансової безпеки підприємства. Класифікація станів наведена в таблиці 2.1 [33, с. 73].

Таблиця 2.1

Визначення рівня фінансової безпеки

Тип фінансової стійкості	Тривимірний показник	Джерела, які використовуються для покриття витрат	Стан фінансової безпеки
Абсолютна фінансова стійкість	$S = (1, 1, 1)$	у підприємства для нормального функціонування в наявності достатній обсяг власних оборотних коштів	абсолютний
Нормальна фінансова стійкість	$S = (0, 1, 1)$	підприємству не вистачає власних оборотних коштів та воно використовує механізм довгострокового кредитування	нормальний
Нестійкий фінансовий стан	$S = (0, 0, 1)$	підприємству не вистачає власних оборотних коштів та воно використовує механізм короткострокового кредитування	хиткий
Кризовий фінансовий стан	$S = (0, 0, 0)$	Підприємству не вистачає основних джерел коштів та використовується поточна кредиторська заборгованість для фінансування запасів	кризовий

Джерело: [33]

Крива фінансового стану відповідає кривій ризику, відповідно до значень даних показників виділені галузі фінансового стану і галузі ризику (рис. 2.2).

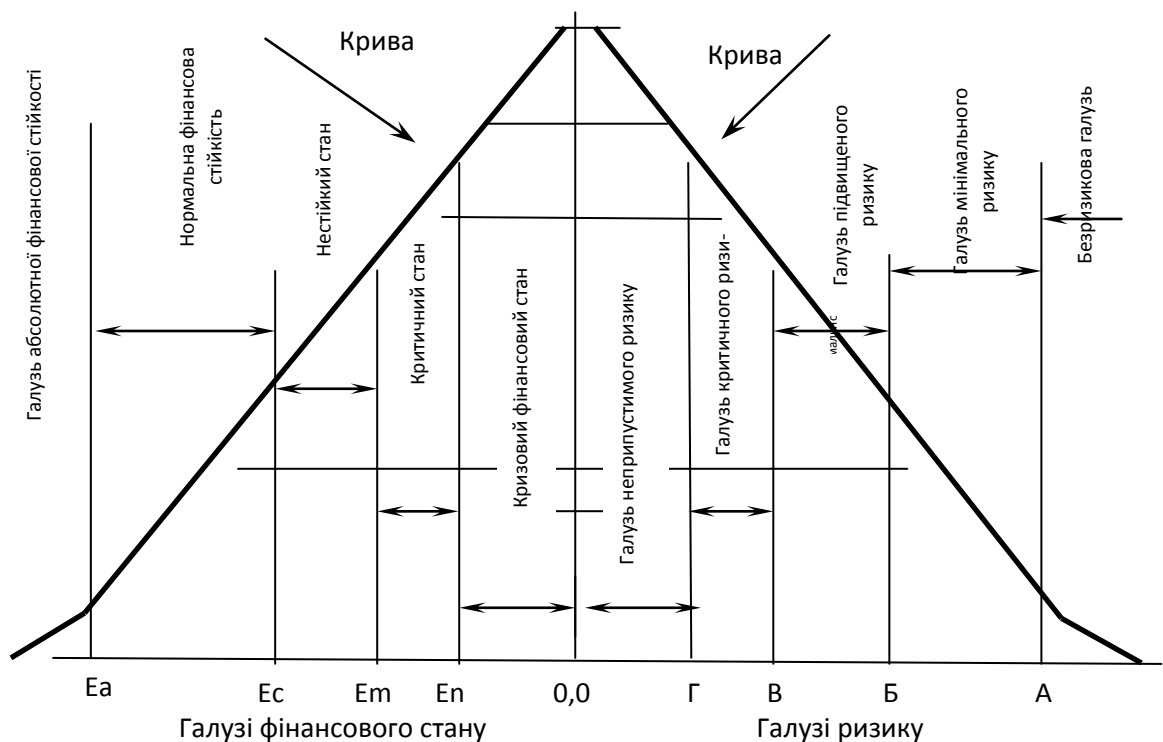

Рис.2.2. Співвідношення галузей фінансової стійкості і галузей ризику у системі забезпечення фінансової безпеки корпорації

Джерело: [7, с.158]

Проведемо аналіз типу фінансової стійкості на прикладі агрокорпорації "КЕРНЕЛ ГРУП". Докладні розрахунки наведені в Додатку 8, консолідовані результати в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз типу фінансової стійкості "КЕРНЕЛ ГРУП" у 2013-2019 роках

Показники	30.06. 2013	30.06. 2014	30.06. 2015	30.06. 2016	30.06. 2017	30.06. 2018	30.06. 2019
Тип фінансової стійкості та фінансової безпеки	<i>Нестійкий</i>	<i>Нестійкий</i>	<i>Нестійкий</i>	<i>Нестійкий</i>	<i>Нормальний</i>	<i>Нормальний</i>	<i>Нормальний</i>
$Ec < 0$	-436,4	-498,1	-221,6	-182,4	-373,7	-486,5	-527,8
$Em < 0$	-127,1	-207,1	-104,9	-43,4	183,9	70,9	110,032
$Ei \geq 0$	571,1	389	353,2	329,9	477,8	546,4	589,792
Запас фінансової стійкості у днях (пок.11 : чиста виручка від реалізації продукції)х360	73,51	58,51	54,58	59,73	79,31	81,86	53,19
Надлишок (+) або нестача (-) коштів на 1 млн дол. США запасів (11 : 8), млн. дол. США	1,10	0,81	1,16	0,84	0,74	0,83	0,88

Джерело: складено автором на основі [22-28]

У 2013 та 2016 роках "КЕРНЕЛ ГРУП" мала нестійкий фінансовий стан та нестійку фінансову безпеку - запаси компанії покривалися за допомогою власних оборотних коштів, довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів. Корпорація мала порушення поточної платоспроможності, виникала необхідність залучення додаткових позикових джерел фінансування запасів.

В 2017-2019 роках за рахунок збільшення наявності власних та довгострокових джерел для покриття запасів ситуація покращилась і корпорація досягла нормального рівня фінансової стійкості і нормального рівня фінансової безпеки.

2.2. Коефіцієнтний аналіз стану фінансової стійкості

Існує велика кількість коефіцієнтів, за допомогою яких можна проаналізувати фінансову стійкість підприємства. Охарактеризуємо деякі з них, що дозволяють найбільш точно виявити причини, що зумовлюють погіршення або поліпшення фінансового стану корпорації (Додатки 9 та 10).

Коефіцієнт автономії, що вказує на незалежність підприємства від зовнішніх зобов'язань, має рекомендоване значення більше або дорівнює 0,5, що ми і спостерігаємо (рис. 2.3).

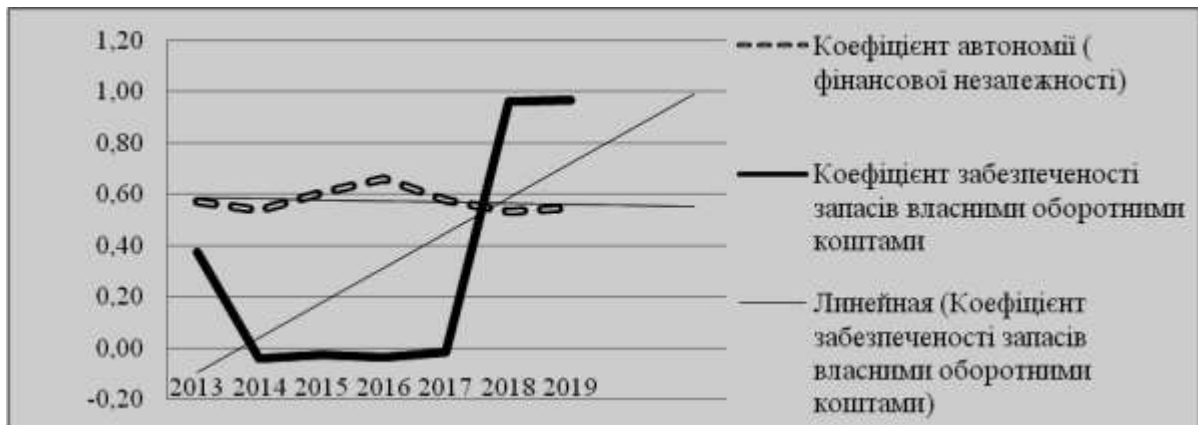

Рис. 2.3 Взаємозв'язок коефіцієнта автономії та коефіцієнта забезпеченості запасів власними оборотними коштами

Джерело: складено автором на основі [22-28]

Це означає, що активи корпорації більш ніж на 50% профінансовані власними коштами. Стабільний тренд коефіцієнта в межах рекомендованого значення характеризує незалежність корпорації від зовнішніх джерел фінансування. Високе значення цього показника (більше 60%), яке ми спостерігаємо в окремі періоди, сигналізує про те що, не зважаючи на низький рівень ризиків і високу стійкість корпорації в середньостроковій перспективі, вона не використовує увесь свій потенціал (частка власного капіталу досить велика в загальній сумі фінансових ресурсів).

При порівнянні фактичного значення коефіцієнта автономії із значенням інших коефіцієнтів, з'являється неоднозначність попередніх висновків про фінансову стійкість. Наприклад, не зважаючи на те, що значення коефіцієнта автономії протягом досліджуваного періоду знаходиться в рекомендованих межах, значення **коефіцієнта забезпеченості запасів власними оборотними коштами**, хоч і має позитивний тренд в досліджуваному періоді, але його значення значно нижче нормативного (≥ 1 , бажано збільшення). В 2013-2017 роках спостерігаємо набагато нижчі за рекомендовані значення -0,1–0,38, а в 2018–2019 роках значення коефіцієнту наближається до рекомендованого і становить 0,97.

Спостерігаємо парадоксальну ситуацію, коли корпорація відповідно до

значення коефіцієнта автономії має достатньо джерел для фінансування поточної діяльності, а з іншого боку власний капітал повністю вкладений в неліквідні необоротні активи, тому й спостерігаємо дефіцит оборотних коштів для забезпечення запасами. Нестачу оборотних коштів корпорація може компенсувати нарощуванням кредиторської заборгованості. Отже, враховуючи значення обох показників в ретроспективному аналізі, висновок щодо фінансової стійкості корпорації змінюється на протилежний - корпорація мала нестійкий фінансовий стан у 2013–2017 роках і лише в 2018–2019 роках майже відновила свою фінансову стійкість.

Значення *коефіцієнта фінансової залежності* корпорації коливається в межах 1,51-1,88, що означає: на кожні 1,88 млн. дол. США, вкладених в активи, припадає 1 млн. дол. США власних коштів та 0,88 млн. дол. США – позикових.

Коефіцієнт фінансового ризику є узагальнюючим при аналізі фінансової стійкості. Тенденція до зростання, яку ми спостерігаємо, свідчить про посилення залежності підприємства від позикових коштів і, відповідно, зниження його фінансової стійкості. Рекомендоване значення коефіцієнта фінансового ризику менше або дорівнює 1.

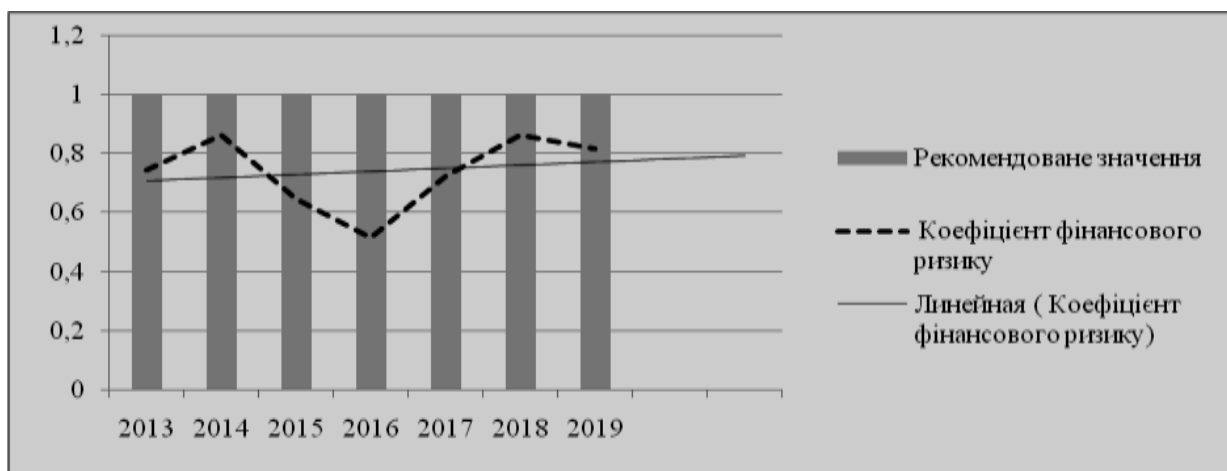

Рис. 2.4 Динаміка коефіцієнта фінансового ризику
Джерело: складено автором на основі [22-28]

Фактичні значення в межах 0,51-0,86, що означає, що на 1 млн. доларів вкладених у власний капітал, припадає 0,51-0,86 млн. дол. США позикових коштів.

В результаті аналізу деяких показників фінансової стійкості корпорації "Кернел Груп" встановлено, що в останні роки досліджуваного періоду корпорація мала стійкий фінансовий стан, що може свідчити про нормальний рівень фінансової безпеки. Тобто, коефіцієнтний аналіз підтвердив отримані результати аналізу щодо типу фінансової стійкості і безпеки, проведені у розділі 2.1. Але зростаюча тенденція коефіцієнту фінансового ризику вказує на підвищення залежності корпорації від залучених джерел, поступову втрату фінансової незалежності.

2.3. Економіко-математичне моделювання як інструмент прогнозування фінансової стійкості

Дослідження фінансової стійкості, яка характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використанням, є одним з головних завдань фінансового аналізу. Одним із таких методів аналізу є моделювання. Економетричні моделі дають змогу виявити особливості функціонування економічного об'єкта і на основі цього передбачати майбутню його поведінку у разі зміни будь-яких параметрів.

Для аналізу виділимо фактори, що можуть впливати на рівень фінансової стійкості корпорації - розмір власного капіталу, довгострокових та короткострокових зобов'язань і як результативну ознаку - коефіцієнт фінансової стабільності корпорації "Кернел Груп", який є співвідношенням між власним та залученим капіталом та дозволяє мати уявлення про загальний рівень фінансової стійкості корпорації. Якщо значення цього показника перевищує одиницю, як ми спостерігаємо при аналізі статистичних даних корпорації за 2013-2019 роки, то це свідчить про її фінансову стабільність.

Побудуємо економетричну модель залежності фінансової стійкості корпорації від зміни розміру власного капіталу (X_1), довгострокових (X_2) та короткострокових (X_3) зобов'язань на основі коефіцієнта фінансової стійкості корпорації «Кернел Груп» (Y). Статистичні дані для дослідження наведені у таблиці 2.3

Таблиця 2.3

**Дані корпорації "КЕРНЕЛ ГРУПП"
для визначення параметрів лінійної моделі**

Рік	Власний капітал, млн. дол.США	Довгострокові зобов'язання млн. дол.США	Короткострокові зобов'язання, млн. дол.США	Коефіцієнт фінансової стабільності
	X_1	X_2	X_3	Y
2013	1352,30	309,3	698,2	1,34
2014	1030,70	291	596,1	1,16
2015	890,90	116,7	458,1	1,55
2016	997,00	139	373,3	1,95
2017	1154,70	557,6	293,9	1,36
2018	1177,60	557,4	475,5	1,14
2019	1346,03	637,814	479,76	1,20
середнє значення	1135,60	372,69	482,12	1,39

Джерело: складено автором на основі [22-28]

Проведемо багатокритеріальний регресійний аналіз, користуючись «Аналізом даних» в пакеті Excel, з метою визначення пріоритетності факторів впливу на рівень коефіцієнта фінансової стабільності (тал.2.4).

Таблиця 2.4

Показники регресійної статистики

Коефіцієнт множинної регресії R	0,982114132
Коефіцієнт детермінації R-квадрат	0,964548168
Нормований коефіцієнт детермінації R-квадрат	0,929096336
Стандартна похибка	0,07585453
Кількість спостережень	7

Джерело: розраховано автором на основі [22-28]

Коефіцієнт множинної регресії $R = 0,98$, що вказує на дуже щільний зв'язок між результативним показником та факторними величинами за шкалою Чеддока.

Щодо значення коефіцієнту детермінації R^2 отриманої кореляційно-регресійної моделі $R^2 = 0,965$, то залежність коефіцієнту фінансової стабільності на 96,5% обумовлена обраними факторними величинами. Решта 4,5 % обумовлені іншими факторами, що впливають на коефіцієнт фінансової стабільності, але не є включеними в модель регресії.

Нормований R^2 враховує кількість років та факторів впливу на досліджуваний показник і забезпечує інформацією стосовно того, наскільки іншим міг би бути результат аналізу, якщо вибірка була б значно більшою. В нашому випадку значення R^2 і нормованого R^2 не суттєво відрізняються, що свідчить про досить стійку залежність у будь-якій кількості спостережень. Досить високі значення цих показників регресії свідчать про вірогідність побудованої моделі ($R^2 = 96$, нормований $R^2 = 92$), однак це ще не гарантує невинуватості результату. Необхідно перевірка за критеріями, які можна одержати з таблиці дисперсійного аналізу.

Дисперсійний аналіз моделі дозволяє оцінити достовірність отриманої моделі за рівнем значущості критерія Фішера (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники, що характеризують достовірність моделі регресії

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість F</i>
Регресія	3	0,469644825	0,156548275	27,20728698	0,011210712
Залишок	3	0,017261729	0,00575391		
Разом	6	0,486906554			

Джерело: розраховано автором на основі [22-28]

Критерій Фішера або F- критерій дорівнює 27,21. При його порівнянні з табличним F-критерієм при рівні надійності результату 95% та числі ступенів свободи $v_1=3$ і $v_2=3$ табличний $F_{кр} = 9,28$. Розрахункова величина F значно більше табличної, що свідчить про корисність одержаного регресійного рівняння для прогнозування.

Значущість $F = 0,011$, що менше 0,5, що свідчить про те, що результати оцінювання є достатньо достовірними.

Визначаємо значення коефіцієнтів регресії. Вони відображені в табл. 3.3 в стовпчику «Коефіцієнти», а у рядку «Y-перетин» – вільний член. Додатне значення коефіцієнту регресії вказує на пряму залежність між показником і фактором впливу (власним капіталом і коефіцієнтом стабільності), а від'ємне значення - про зворотній зв'язок між зобов'язаннями і коефіцієнтом стабільності.

Отже, модель буде мати наступний вигляд:

$$Y = 1.4782168 + 0,0014657X_1 - 0,001994X_2 - 0,002080X_3$$

P – значення коефіцієнтів моделі є меншим 0,05, що свідчить про значущість коефіцієнтів для моделі.

Показники t -статистики визначають частку кожного фактору впливу у стандартній похибці, тобто визначають вагомість кожного фактору впливу на досліджуваний показник.

Перевірка коефіцієнтів моделі за t -критерієм Стюдента: критичне значення показника $t_{\text{КРИТ}}$ за встановленим рівнем значущості $\alpha = 0,05$, визначене за допомогою функції **СТЮРАСПРОБ** програмного пакету **MSExcel**. Результат розрахунку критичного значення дорівнює $t_{\text{КРИТ}} = 3,18$. Так як умова $t_K > t_{\text{КРИТ}}$ виконується лише для коефіцієнту регресії факторної величини X_1 (розмір власного капіталу), то він для даної моделі є статистично значущим.

Результати коефіцієнтів кореляції подані в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Коефіцієнти кореляції

	Коефіцієнти	Стандартна помилка	t -статистика	P -значення
Y-перетин	1,478216774	0,243069788	6,081450043	0,008927129
X1	0,001456784	0,000345879	4,211827293	0,024449281
X2	-0,001994169	0,000269261	-7,406074389	0,005092279
X3	-0,002080457	0,000324376	-6,413712984	0,007680384

Джерело: розраховано автором на основі [22-28]

Розрахуємо коефіцієнти еластичності за формулою 2.1:

$$E = a_i * \frac{\bar{x}_i}{\bar{y}_i}, \quad \text{де} \quad (2.1)$$

a_i - коефіцієнт фактору; $\bar{x}_i$ - середнє значення фактору; $\bar{y}_i$ - середнє значення показника.

Тоді коефіцієнти $E_1 = 1,193334445$, $E_2 = -0,536101739$, $E_3 = -0,723530131$, що означає: при змінюванні розміру власного капіталу на 1% коефіцієнт фінансової стабільності зростає на 1,19%, при змінюванні розміру довгострокового запозичення на 1% коефіцієнт фінансової стабільності зменшується на 0,54%,

при змінюванні розміру короткострокового запозичення на 1% коефіцієнт фінансової стабільності зменшується на 0,72%.

Отже, в результаті проведення регресійного аналізу залежності коефіцієнта фінансової стабільності від обраних факторів – розміру власного капіталу, довгострокового та короткострокового запозичення, для підтримання достатнього рівня фінансової стійкості, яка діагностується за допомогою коефіцієнта фінансової стабільності, корпорації "КЕРНЕЛ ГРУПП" необхідно приділяти особливу увагу розміру власного капіталу, як головному фактору, що впливає на рівень фінансової стабільності корпорації, збільшувати нерозподілений прибуток, який є основним джерелом зростання розміру власного капіталу корпорації. Підтвердженням доцільності даного завдання є результати отриманого вище проведеного регресійного аналізу. Дійсно, фінансова звітність корпорації підтверджує той факт, що корпорація приділяє питанню нарошування нерозподіленого прибутку суттєву увагу: за період з 2013 по 2019 рік він зріс на 57,3%, що дало можливість підтримувати останні три роки нормальний рівень фінансової стабільності та фінансової безпеки.

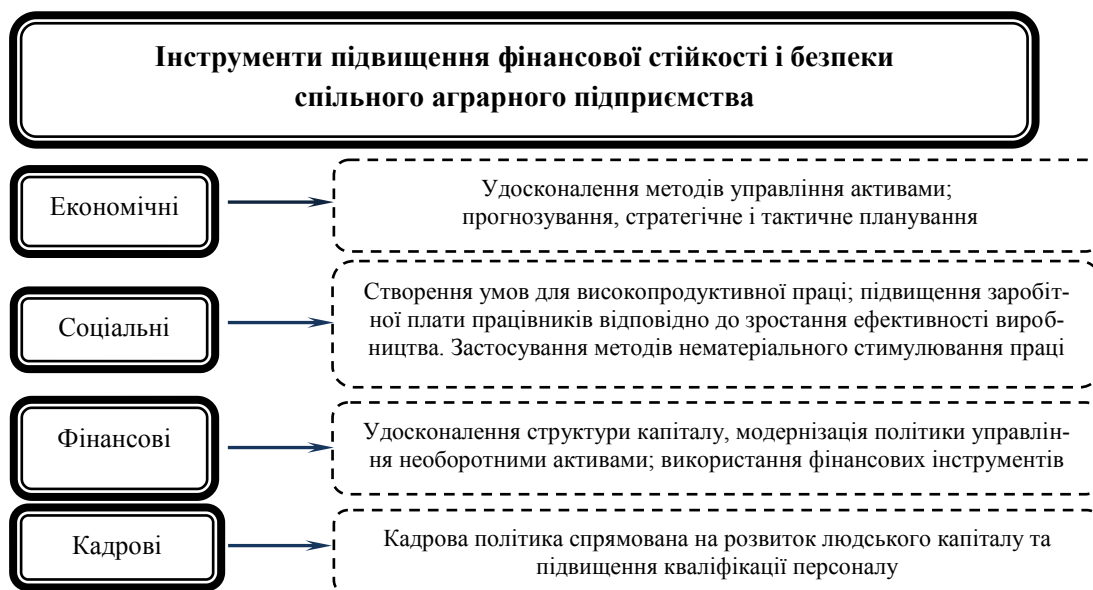
3. ДОСЯГНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОРПОРАЦІЙ

3.1. Інструменти підвищення фінансової стійкості і безпеки

Вибір ефективної концепції забезпечення фінансової стійкості - це запорука успіху менеджменту у питаннях забезпечення фінансової безпеки корпорацій. В якості головної стратегії, заснованої на системному та ситуаційному підходах до управління, менеджмент найчастіше обирає фінансово-стійке функціонування корпорації.

Корпорація існує як "відкрита система". Від ефективності управління внутрішніми факторами впливу та здатності пристосуватися до зовнішніх чинників залежить ефективність кінцевого результату фінансово-господарчої діяльності. Але головним критерієм оцінки ефективності всієї системи управління корпорацією є її здатність адаптуватися до зовнішніх факторів впливу. Тому в основі концептуальних підходів до формування механізму управління фінансовою стійкістю корпорації лежить визначення напрямків розвитку та інструментарію, що забезпечує досягнення поставлених цілей [7].

На основі вивчення та аналізу вітчизняного і зарубіжного досвіду В.С.Петренко [19] визначила комплекс першочергових, характерних для організацій усіх галузей економіки інструментів підвищення фінансової безпеки (рис. 3.1).

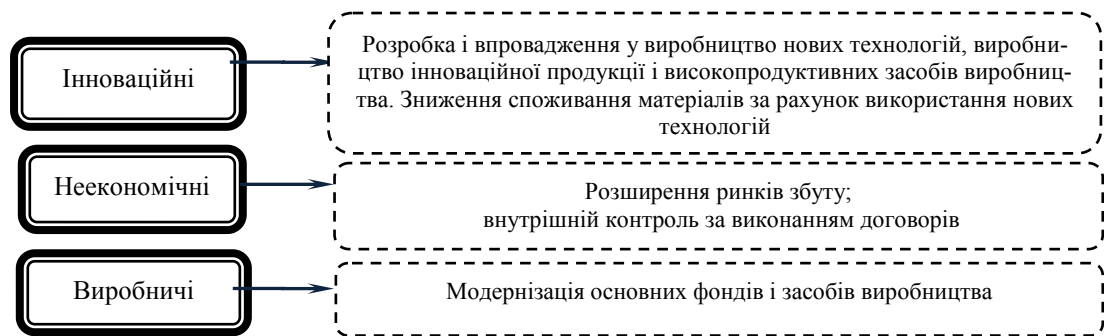

Рис. 3.1. Інструменти підвищення фінансової стійкості і безпеки
Джерело:[19]

Керуючись переліком типових заходів, наведених на рисунку 3.1, можна скласти план заходів щодо підвищення рівня фінансової стійкості, а після впровадження в діяльність господарюючого суб'єкта заходів щодо підвищення фінансової стійкості та економічної безпеки необхідно регулярно (щоквартально) здійснювати контроль їх виконання.

3.2. Забезпечення фінансової безпеки корпоративних структур в процесі прийняття планових рішень

Концепцію фінансової стійкості корпорації часто наукове співтовариство розглядає як процес прийняття управлінських рішень [7].

Аналіз і діагностика є базою для вибору варіантів планових рішень, тобто існує логічний ланцюжок: "аналіз-діагностика-розробка планових рішень" з метою забезпечення фінансової стійкості і безпеки. Степура В.В. [31]пропонує використовувати трьохкомпонентний показник функціонуючого капіталу - операційного оборотного, поточного і перспективного оборотного, які розраховуються за наступними формулами:

$$L_1 = ОК - КЗ \quad (3.1)$$

$$L_2 = ОК - СЗ \quad (3.2)$$

$$L_3 = ОК - СЗ - Мок, \text{ де} \quad (3.3)$$

ОК - оборотні кошти,

КЗ - короткострокові зобов'язання,

СЗ - сукупна величина зобов'язань,

Мок - матеріальні оборотні кошти.

$L > 0$ - об'єкт може погасити зобов'язання, існує функціонуючий капітал (привласнюється1)

$L = 0$ - об'єкт може погасити зобов'язання, але не має ресурсів для подальшого функціонування (привласнюється 0)

$L < 0$ - у об'єкта немає коштів для покриття зобов'язань(привласнюється -1)

Розрахуємо трьохкомпонентний показник функціонуючого капіталу для корпорації "КЕРНЕЛ ГРУП". Результати наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Показник	30.06. 2013	30.06. 2014	30.06. 2015	30.06. 2016	30.06. 2017	30.06. 2018	30.06. 2019
L1	369	265	198	344	827	714	775
L2	59	-26	81	205	269	157	137
L3	-704	-670	-454	-334	-301	-431	-628
Трьохкомпонентний показник функціонуючого капіталу	1;1;-1	1;-1;-1	1;1;-1	1;1;-1	1;1;-1	1;1;-1	1;1;-1

Джерело: розраховано автором на основі [22-28]

Степура В.В розробив сценарії розвитку з урахуванням типології фінансової стійкості в процесі прийняття планових рішень (рис.3.2).

Ситуації	Сценарії розвитку
Ситуація1. $\hat{S} \{1;1;1\}$	1. Підтримка наявного рівня фінансової стійкості підприємства 2. При достатньому обсязі ресурсів – перехід на новий рівень розвитку
Ситуація2. $\hat{S} \{1;1;0\}$	1. Підтримка наявного рівня фінансової стійкості підприємства 2. За відсутності підвищеного ризику операцій і мобілізації ресурсів – перехід на новий рівень розвитку
Ситуація3. $\hat{S} \{1;1;-1\}$	1. При мобілізації ресурсів – покращання стану фінансової стійкості підприємства 2. За відсутності адекватних управлінських рішень – погіршення стану фінансової стійкості підприємств. 3. При підвищенні ступеня ризику здійснюваних операцій – погіршення стану фінансової стійкості підприємства
Ситуація4. $\hat{S} \{1;0;-1\}$	1. Погіршення стану фінансової стійкості підприємства 2. Відновлення фінансової стійкості підприємства в середньостроковій перспективі
Ситуація5. $\hat{S} \{1;-1;-1\}$	1. Виникнення труднощів при здійсненні поточних операцій 2. При нерівномірному відволіканні коштів з обороту – процедури банкрутства
Ситуація6. $\hat{S} \{0;-1;-1\}$	1. Процедури банкрутства. 2. Досудова санація 3. Поліпшення стану фінансової стійкості підприємства
Ситуація7. $\hat{S} \{-1;-1;-1\}$	1. Процедури банкрутства. 2. Досудова санація

Рис. 3.2. Сценарії розвитку з урахуванням типології фінансової стійкості в процесі прийняття планових рішень

Джерело:[31]

Як показав аналіз трьохкомпонентного показника функціонуючого капіталу для корпорації "КЕРНЕЛ ГРУП", найгірша ситуація з приводу фінансової стійкості виникла у 2014 році. І дійсно, корпорація мала значну нестачу ресурсів і збільшила короткострокове кредитування у структурі пасивів до 20-21% (максимальні значення за період, що аналізується), довгострокові кредити теж

мали максимальну частку в період 2013-2014 років і склали 6-13% у структурі пасивів.

В інших періодах трьохкомпонентний показник функціонуючого капіталу набуває значення (1;1;-1). Така комбінація елементів свідчить про нестачу коштів в обороті, ймовірність виникнення проблем в поточному періоді. Степура В.В. вважає, що в такій ситуації потрібне коригування тактики і стратегії розвитку корпорації.

Універсальність методики [31] полягає в тому, що на її основі може здійснюватися не тільки поточний, а й перспективний аналіз. Науковець пропонує типологію станів фінансової стійкості підприємств за наслідками діагностування ефективності прийняття планових рішень (Додаток 11). Дана методика є підґрунтям формування механізму інтегрованого фінансового планування і забезпеченні фінансової стійкості корпорації.

Ефективне забезпечення фінансової безпеки повинно ґрунтуватися на комплексному підході до управління цим процесом. Комплексний підхід передбачає врахування в управлінні об'єктом всіх аспектів його виробничої діяльності [3].

Метою організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою підприємства є підтримка його стійкого фінансового стану та забезпечення умов для стабільного функціонування і розвитку корпорацій.

Забезпечення фінансової безпеки підприємства можливе за умови взаємодії усіх учасників даного процесу (співробітників, підрозділів, служб тощо), зусилля яких мають бути спрямованими на координацію та узгодження, оскільки саме від цього залежить кінцевий результат та досягнення поставленої мети. Для цього керівництву необхідно розробити чіткий механізм управління фінансовою безпекою підприємства, за якого кожен з його учасників матиме чітке уявлення про свої обов'язки та відповідальність за проведені ним заходи. Це дозволить вчасно виявити потенційні і реальні небезпеки та загрози, запобігти їх виникненню та уникнути негативного впливу на діяльність підприємства [18]

3.3. Управління фінансовою стійкістю корпорацій

Якщо концепцію фінансової стійкості корпорації розглядати як процес прийняття управлінських рішень, то повинні бути цілі (об'єкти) і засоби їх досягнення (управлінські рішення) (рис.3.3).

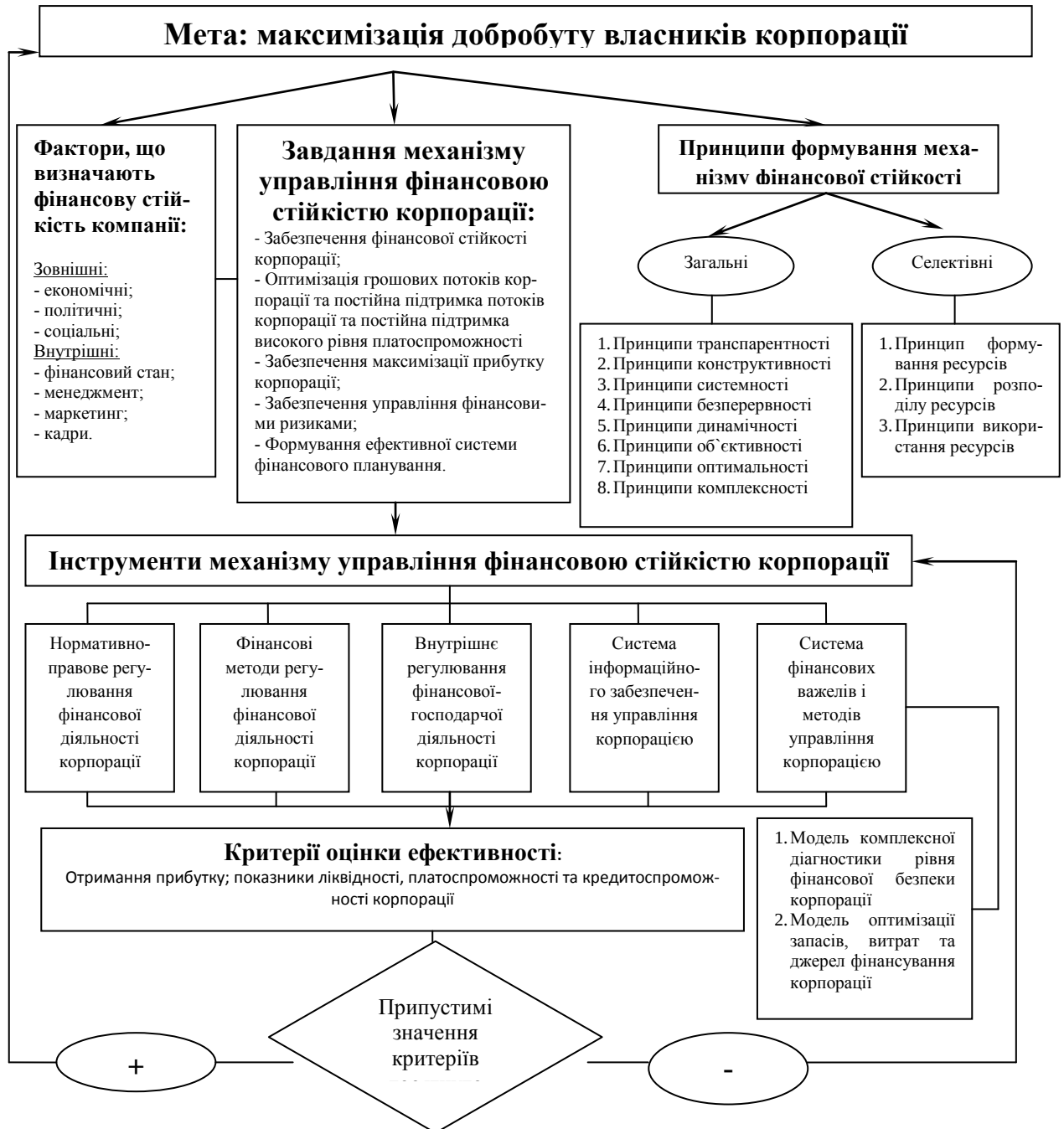

Рис. 3.3. Концептуальні підходи до формування механізму управління фінансовою стійкістю корпорації

Джерело:[7]

У представленій вище концепції менеджмент корпорації виступає в ролі інсайдера, який впливає на рух капіталу, процеси формування та розподілу прибутку, накопичення та інвестиції [7. с .159].

Метою розробки вказаної концепції є максимізація прибутку власників корпорації. Ця мета дістає конкретне вираження у випадку зростання ринкової вартості корпорації та її акцій на вторинному ринку цінних паперів. При цьому максимізація прибутку може розглядатися органами управління (радою директорів і менеджментом компанії) як одна з важливих задач фінансового менеджменту на окремих етапах розвитку корпорації, але не як головна мета.

Науковцями [4,10,12,18] запропоновано інші методичні підходи до комплексного управління фінансовою стійкістю та безпекою, але всі вони ґрунтуються на схожих завданнях та принципах, інструментах, методах та критеріях оцінки. Головне завдання менеджерів - комплексне, систематичне та оперативне їх використання при управлінні фінансовою стійкістю корпорацій.

На нашу думку, фінансові менеджери, які контролюють рівень фінансової безпеки, повинні:

- 1) вміти чітко визначати тактичні і стратегічні цілі при управлінні фінансовою стійкістю;
- 2) встановлювати показники-індикатори фінансової стійкості та регулярно проводити моніторинг їх рівня;
- 3) систематично аналізувати внутрішнє і зовнішнє середовище корпорації, визначити загрози, ідентифікувати існуючі та потенційні ризики втрати фінансової стійкості, а через неї і фінансової безпеки;
- 4) вчасно і оперативно коригувати політику життєдіяльності корпорації в разі страти фінансової стійкості.

Фінансова безпека більш за будь-які інші складові пов'язується з ключовими фінансовими показниками та відповідними якісними характеристиками його стану, діяльності та розвитку, а саме: фінансовою стійкістю, ліквідністю та платоспроможністю, фінансовою рентабельністю, конкурентоспроможністю та ринковою вартістю. Отже, система управління фінансовою безпекою має бути спрямована на досягнення та збереження бажаних фінансових показників діяльності підприємства, що забезпечують його життєздатність та безпечний фі-

нансовий стан у високо конкурентних умовах. Це обумовлює вибір основних важелів управління фінансовою безпекою [5;33].

При управлінні фінансовою стійкістю корпорації такими важелями можуть стати оптимізація структури активів та пасивів, збалансування та синхронізація грошових потоків, ефективне нормування середнього та мінімального залишку грошових активів.

Отже, ключовими функціями управління фінансовою безпекою мають виступати планування, діагностика, оцінка та контроль, котрі потребують відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення, зокрема, в контексті оцінки фінансової безпеки, головним завданням якої є забезпечення рівноваги, фінансової стійкості та фінансової ефективності [5].

ВИСНОВКИ

1. Стійке функціонування і розвиток корпорацій в умовах нестабільності в країні визначається їх здатністю попередньо виявляти можливі загрози зовнішнього і внутрішнього середовища. Для цього спеціалістам потрібно мати чітку уяву про їх класифікацію, особливості та своєчасно і адекватно реагувати на них. Здійснено систематизацію науково-методичних підходів до діагностування фінансової безпеки корпорацій.

2. Обґрунтовано теоретичну схему взаємозв'язку категорій "фінансова стійкість" і "фінансова безпека" та встановлено, що фінансова стійкість є головною умовою життєдіяльності й основою фінансової безпеки корпорацій та має власний механізм реалізації. .

3. Підтримується думка науковців про те, що фінансову складову безпеки слід починати досліджувати на основі оцінки фінансової стійкості. На статистичних даних 2013-2019 років корпорації "КЕРНЕЛ ГРУП" проведений аналіз типу фінансової стійкості та фінансової безпеки.

4. Проведений частковий коефіцієнтний аналіз на прикладі фінансової звітності "Кернер Груп", підтвердив думку наукового товариства про те, що недостатньо провести розрахунок коефіцієнтів та порівняти фактичні значення з рекомендованими. Виникає необхідність систематичного проведення комплексного аналізу фінансового стану корпорацій і, зокрема, моніторингу тенденції зміни основних показників фінансової стійкості та порівняння їх значень та тенденцій. Так, проведений коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості корпорації "Кернер Груп" виявив, що корпорація не залежить від зовнішніх джерел фінансування активів, незважаючи на те, що в 2017 році вона випустила облігації, що призвело до зростання довгострокових зобов'язань на 106%. Разом з тим коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами має значення значно нижче рекомендованого, що свідчить про проблеми з фінансуванням корпорацією своєї виробничо-комерційної діяльності.

5. Більш ефективним інструментом діагностики, що дозволяє не лише визначити, а й спрогнозувати тенденції фінансової стійкості і безпеки є економі-

ко-математичне моделювання. На основі даних фінансової звітності "КЕРНЕЛ ГРУПП" було побудовано багатофакторну регресійну модель, яка показала, що корпорації необхідно приділяти особливу увагу розміру власного капіталу, як головному фактору, що впливає на рівень її фінансової стабільності.

6. Запорукою успіху в питаннях забезпечення фінансової стійкості і безпеки є комплексний підхід, що дозволить забезпечити ефективне управління, спрямоване на прийняття планових управлінських рішень.

7. Обґрунтовано концепцію про те, що фінансову стійкість корпорацій необхідно розглядати як процес прийняття управлінських рішень. Розрахунок трьохкомпонентного показника функціонуючого капіталу на прикладі фінансової звітності "КЕРНЕЛ ГРУП" показав варіанти планових рішень, які можуть бути прийняті в поточному періоді для покращення фінансової стійкості, а саме: потрібно мобілізувати ресурси для покриття дефіциту оборотних коштів. У разі відсутності адекватних управлінських рішень або в разі підвищенні ступеня ризику здійснюваних операцій відбудеться погіршення стану фінансової стійкості, відповідно й погіршиться рівень фінансової безпеки корпорації.

8. Аналіз методичних підходів комплексного управління фінансовою стійкістю та безпекою корпорацій доводить, що всі вони ґрунтуються на схожих завданнях та принципах, інструментах, методах та критеріях оцінки. Головне завдання менеджерів - комплексне, систематичне та оперативне їх використання при управлінні фінансовою стійкістю корпорацій.

Отже, управління фінансовою стійкістю та безпекою корпорації являє собою цілеспрямовану діяльність, що полягає у безперервному процесі прийняття та реалізації управлінських рішень, спрямованих на мінімізацію негативного впливу загроз та підтримки максимально можливого рівня фінансової безпеки з метою максимізації прибутку корпорації. Але слід акцентувати увагу, що фінансова стійкість є обов'язковим, але недостатнім фактором фінансової безпеки корпорацій. Корпорація може мати абсолютну фінансову стійкість, але мати низький рівень фінансової безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александров И. А. Оценка финансовой безопасности промышленного-предприятия / И. А. Александров, Е. А. Орлова, А. В. Половян // Наукові праці ДНТУ. – Сер. Економічна. – 2002. – № 46. – С. 12–19.
2. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. / О.І.Барановський – К.: КНТЕУ, 2004. – 759 с.
3. Біляк Ю. В. Основні загрози фінансовій безпеці корпоративних підприємств/ Ю. В. Біляк // Агросвіт. - 2017. - № 12. - С. 20-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2017_12_5
4. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия /И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр: Эльга, 2004. – 776 с.
5. Волощук Л.О. «Фінансовий аналіз: інструментарій діагностики фінансово-економічної безпеки підприємств» / Л.О. Волощук, С.В. Філіппова / Навчальний посібник – рекомендовано рішенням ВР ОНПУ, протокол №5 від 23.12.2014. Одеса: ОНПУ, 2014. – 224 с.
6. Волощук Л.О. Проблеми фінансово-економічної безпеки в процесі інноваційного розвитку підприємства / Л.О. Волощук / Матеріали V Міжнародної Науково-практичної Інтернет-конференції «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті». (Одеса, ОНПУ, 10-12 грудня 2014 року)
7. Гаврилко П. П. Г 124 Корпоративні відносини в банківському секторі : фінансові механізми та маркетингові стратегії : моногр. / П. П. Гаврилко, М. О. Кужелєв, І. Г. Брітченко. – РівнеНовий Сонч : Волин. обереги, 2016. – 228 с.
8. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ О.О.Гетьман, В.М.Шаповал. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 307 с.с.191
9. Загородній, А. Г. Акції. акціонерні товариства: термінол. слов. / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. - К.: Кондор, 2007. - 84 с. - с. 82-83. - ISBN 966-351-163-X: Б. ц.

10. Кальченко, О. М. Методичні підходи до оцінювання фінансової безпеки підприємства / О. М. Кальченко, Я. С. Андросенко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – №2 (2). – С. 244-250.
11. Колпаков П.А. Концептуальные основы экономической безопасности фирмы: Автореф, дис. канд. экон. наук: 08.00.01/ Моск. гос. унив-т им. М.В.Ломоносова - М.: МГУ, 2007. - 24 с.
<https://www.dissercat.com/content/kontseptualnye-osnovy-ekonomicheskoi-bezopasnosti-firmy>
12. Костирко Л.А. Діагностика впливу потенціалу фінансової стійкості на фінансову безпеку підприємства/ Л.А.Костирко // Часопис економічних реформ. – 2011. - №3. – с.49-56.
13. Кужелєв М. О.Концептуальні основи розвитку корпоративних відносин: Монографія / М. О.Кужелєв. – Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2012. – 260 с.
14. Кужелюк А.В Економіко-математичне моделювання як інструмент прогнозування фінансової стійкості підприємства/ А.В. Кужелюк,О.В. Маркус//Економіко-математичне моделювання як інструмент прогнозування фінансової стійкості підприємства.- 2018.- вип.21. - с. 681-684.
15. Ляшенко О. М.Специфічні властивості фінансової безпеки підприємства/ О. М. Ляшенко //Управління проектами та розвиток виробництва. - 2012. - № 4. - С. 27-32. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uprv_2012_4_5
16. Могилевская О. Ю. Обеспечение экономической безопасности деятельности предприятия / О. Ю. Могилевская // Економіка та держава. –2008. – № 5. – С. 47–50.
17. Могиліна Л. А. Управління фінансовою безпекою підприємств в умовах економічної нестабільності [Текст] : автореферат... канд. экон. Наук: 08.00.08 / Могиліна Л. А. – Суми: Укр. акад. банківської справи НБУ, 2015. – 20 с.
18. Орлик О. В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові / О. В. Орлик // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2015. – Вип. 2 (19). – С. 222-232.

19. Петренко В.С. Факторний аналіз фінансової стійкості економічної безпеки спільних аграрних підприємств / В.С. Петренко // Економічний аналіз: зб. наук. пр. – Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ «Економічна думка», 2017. – Т. 27. – № 4. – С. 255-260.
20. Погосова М.Ю. Діагностування фінансової безпеки промислового підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.08 / М.Ю. Погосова. – Київ : Б.В., 2010. – 20 с. – На укр. яз.
21. Пойда-Носік Н.Н. Чинники забезпечення фінансової безпеки акціонерних товариств / Н.Н. Пойда-Носік // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015. – № 1. – С. 67-73.
22. Річна фінансова звітність KERNELHOLDINGS.A. на 30 липня 2013 р. [Електронний ресурс] // KERNELHOLDINGS.A., 2013. – URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2017/09/KernelFY2013_Annual_Report_Standalone.pdf.
23. Річна фінансова звітність KERNELHOLDINGS.A. на 30 липня 2014 р. [Електронний ресурс] // KERNELHOLDINGS.A., 2014. – URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2017/09/Kernel_FY2014_Annual_Report_Standalone.pdf.
24. Річна фінансова звітність KERNELHOLDINGS.A. на 30 липня 2015 р. [Електронний ресурс] // KERNELHOLDINGS.A., 2015. – URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2017/09/Kernel_FY2015_Annual_Report_Standalone.pdf.
25. Річна фінансова звітність KERNELHOLDINGS.A. на 30 липня 2016 р. [Електронний ресурс] // KERNELHOLDINGS.A., 2016. – URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2017/09/Kernel_FY2016_Annual_Report_Standalone.pdf.
26. Річна фінансова звітність KERNELHOLDINGS.A. на 30 липня 2017 р. [Електронний ресурс] // KERNELHOLDINGS.A., 2017. – URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2017/09/Kernel_FY2017_Annual_Report_Standalone.pdf.

27. Річна фінансова звітність KERNELHOLDINGS.A. на 30 липня 2018 р.[Електронний ресурс] // KERNELHOLDINGS.A., 2018. –URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2018/10/Kernel_FY2018_Annual_Report_Standalone.pdf.
28. Річна фінансова звітність KERNELHOLDINGS.A. на 30 липня 2019 р. [Електронний ресурс] // KERNELHOLDINGS.A., 2019. –URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2019/10/Kernel_FY2019_Annual_Report_.pdf
29. Рожельюк В.М. Жук Н.Т. Експрес-діагностика фінансового стану в системі управління безпекою підприємства. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 20 листопада 2017 р.). Том 1. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. С.181-184.
30. Сословський В. Г. Науково-методичні підходи до діагностування фінансової безпеки підприємства / В. Г. Сословський, Ю. С. Яловенко // Фін.-кредит. діяльн.: пробл. теорії та практики. - 2012. - Вип. 2. - С. 113-117.
31. Степура В. В. Діагностика та аналіз фінансової стійкості підприємств як інформаційне забезпечення фінансового планування / В. В. Степура // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2015. - Т. 20, Вип. 3. - С. 254-259. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2015_20_3_58
32. Управління фінансово-економічною безпекою : підручник / [В.О. Онищенко, Г.В. Козаченко, С.В. Онищенко, Т.М. Завора]; за заг. ред. В.О. Онищенко та Г.В. Козаченко. – Полтава : ПолтНТУ, 2018. – 530 с.
33. Філіппова С.В. Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління: монографія / С. В. Філіппова, Л. О. Волощук, С. О. Черкасова // Одеса.- ФОП Бондаренко М.О.- 2015. – 196 с
34. Фінансова безпека підприємства: навч. посібник / З.С. Варналій, З.Б. Живко, Р.Р. Білик, С.В. Онищенко, М.О. Живко; за ред. З.С. Варналія. – Львів: Ліга-Прес, 2018. – 300 с.

35. Хоменко О. А Фінансова безпека підприємств агропромислового комплексу та організаційне забезпечення її управління
36. Чухраєва Н.М. Порівняльний аналіз ефективності дискримінантних моделей діагностування банкрутства українських підприємств/ Наук. вісник Харк. держ. університету.- 2017.- Вип 25 (частина 2) -с.28-32
37. Яременко О. Ф. Класифікація чинників фінансової безпеки промислових підприємств / О. Ф. Яременко // Фінансова система України. Наукові записки. – Серія «Економіка». – 2011. – Вип. 16. – С. 242–247

ДОДАТКИ

Додаток 1

Підходи до визначення «фінансової безпеки»

Назва підходу	Зміст, автори та недоліки підходу
Стратегічний	Заснований на розгляді стану захисту фінансових інтересів підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз (К. Горячева, І. Бланк, В. Геєць). <i>Недоліки:</i> визначають фінансову складову як статичний стан, що характеризується незмінним, стабільним результатом економічної та фінансової діяльності суб'єкту на певну дату, проте під дією факторів внутрішнього та зовнішнього простору економічний потенціал підприємства набуває властивості змінюватися.
Ресурсно-функціональний	Основним критерієм фінансової стабільності та безпеки підприємницької діяльності виступає ефективне використання фінансового потенціалу підприємства (О. Єпіфанов, О. Ареф'єва, Т. Кузенко). <i>Недоліки:</i> загальний розгляд фінансової складової економічної безпеки підприємства як з позиції пристосування підприємства до зовнішнього середовища, так і з позиції забезпечення його ресурсами, що впливає на ототожнення фінансової складової економічної безпеки з діяльністю та ефективністю підприємства.
Системний	Ґрунтується на захисті комерційної таємниці підприємства (В. Ярочкін, А. Шваєв). <i>Недоліки:</i> вплив факторів зовнішнього середовища при визначенні фінансової складової економічної безпеки підприємства враховано не повністю.
Ринковий	Основним чинником формування фінансової складової економічної безпеки підприємства виступає наявність конкурентних переваг (Е. Раздіна). <i>Недоліки:</i> фінансова складова економічної безпеки підприємства прямо залежить від наявності конкурентних переваг, що само по собі не може гарантувати її захист
Кримінальний	Заснований на захисті підприємства проти економічних злочинів (Н. Капустін). <i>Недоліки:</i> захист підприємства від економічних злочинів (промислове шпигунство, фальсифікація, крадіжки, шахрайство та ін.) є досить важливими, але не здатними захистити
Гармонізаційний	Фінансова безпека розглядається як міра гармонізації в часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища (Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко)

Джерело:[33, с.36]

Додаток 2

Матриця ризиків для спільних аграрних підприємств

Імовірність прояву	Ступінь впливу на фінансову стійкість і економічну безпеку спільного підприємства		
	Низька	Середня	Висока
Низька	Ризик втрати дохідності бізнесу в результаті зниження рівня репутації фірми	Ризик скорочення обсягів продажів у результаті порушення договірних зобов'язань	Ризик втрати професійних кадрів; Ризик скорочення обсягів продажів і недоотримання прибутку в результаті високої конкуренції.
Середня	Ризик зниження прибутку в результаті підвищення цін на матеріали	Ризик виникнення додаткових витрат у результаті зміни законодавства і зростання інфляції; Поява нових конкурентів.	Зниження купівельної спроможності населення; Ризик зниження попиту на продукцію з боку основних споживачів
Висока	Ризик виникнення втрат у наслідок обставин непереборної сили; Поява нових технологій.	Ризик скорочення обсягів виробництва в результаті використання застарілого обладнання; Зміна валютного курсу	Ризик неплатежу з боку контрагентів; Ризик втрати ліквідності. Ризик втрати фінансової рівноваги

Джерело:[19]

Додаток 3

Глобальні джерела загроз

Глобальні загрози фінансовій безпеці корпоративного підприємства	
	Загроза втрати ліквідності, відстежувана за допомогою коефіцієнта поточної ліквідності фінансовій безпеці корпоративного підприємства
	Загроза втрати фінансової стійкості, яка відображається коефіцієнтом автономії і значенням плеча фінансового важеля
	Загроза зниження ефективності діяльності підприємства, втрати його прибутковості і здатності до самоокупності і розвитку. Для її недопущення запропоновано використовувати показники рентабельності активів та власного капіталу
	Загроза старіння об'єктів основних засобів за рахунок "проїдання" амортизаційного фонду, її відстеження можливо за рівнем інвестування амортизації
	Загроза нарощування боргів через уповільнення інкасації дебіторської заборгованості, відстежувана за показником її оборотності
	Загроза використання неефективної кредитної політики в частині дебіторської та кредиторської заборгованості, коли наявні прострочені зобов'язання покупців тягнуть збільшення боргів перед кредиторами (співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості)
	Загроза неплатоспроможності відбивається показником достатності грошових коштів
	Загроза скорочення прибутковості і ринкової вартості відкривається у визначенні показника середньозваженої вартості капіталу в зіставленні з рентабельністю активів підприємства
	Загроза руйнування вартості підприємства відстежується показником економічної додатньої вартості

Джерело:[3]

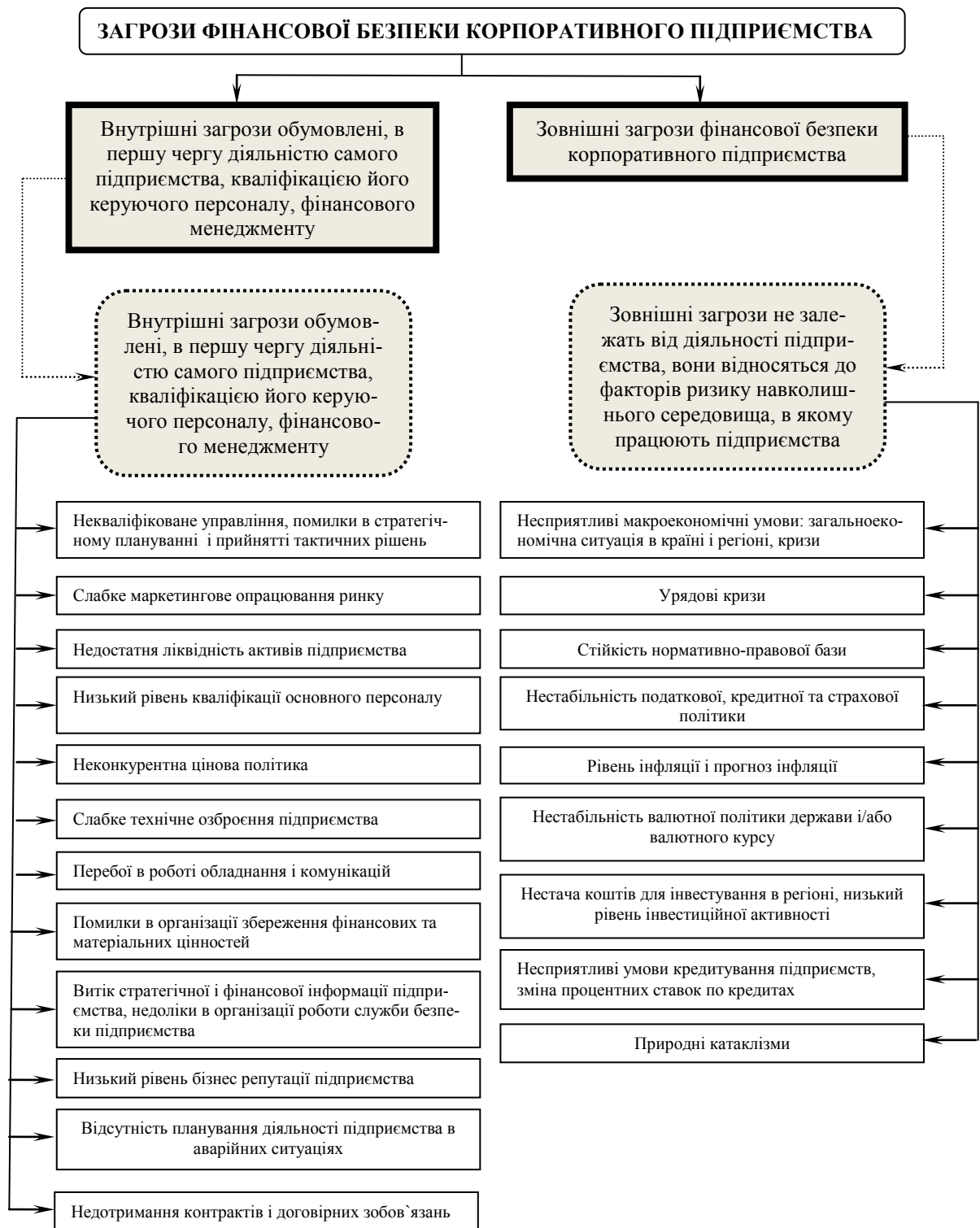
Додаток 4

Глобальні джерела загроз

Зовнішні джерела загроз фінансовій безпеці корпоративного підприємства		
Перший	Другий	Третій
<i>Невиграшна економічна політика держави щодо підприємства</i>	<i>Дії інших суб'єктів господарювання</i>	<i>Кризові явища в світовій економіці</i>
Адміністративні гоніння на ринок, Порушення законодавства з боку державних органів, Втручання органів до різних сфер діяльності підприємства тощо. При виході на міжнародні ринки - негативний вплив з боку держав	Недобросовісна конкуренція: - порушення прав конкурентів на промислове, систематичне приховане використання найменувань конкурента, несанкціоноване відтворення продукції конкурента, розкриття секретів торгівлі, виробництва конкурента, промислове шпигунство); - підрив репутації конкурента (поширення неправдивих відомостей, що дискредитують підприємство, продукцію, торгову діяльність конкурента; шахрайська реклама); - дезорганізація виробництва конкурентів шляхом зманювання і підкупу їхніх робочих і службовців для заволодіння секретами торгівлі і виробництва; - інші недобросовісні дії (дискримінація конкурентів, бойкот, демпінг)	У разі виходу підприємств на міжнародний ринок вони підпадають під вплив зовнішніх факторів. Таким чином, для забезпечення безпеки підприємству необхідно розглядати загрозу як з боку держави та організацій конкурентів на вітчизняному ринку, так і з боку інших держав при виході на міжнародний ринок. Також необхідно оцінювати рівень фінансової безпеки країни та міжнародної фінансової безпеки, тому що вони безпосередньо можуть вплинути на рівень фінансової безпеки підприємства

Джерело:[3]

Додаток 5

Джерело:[3]

Додаток 6

Основні методи оцінювання фінансової безпеки

Тип	Науковці-представники	Суть методу	Переваги використання методу	Складності використання методу
Індикаторний	О.І. Барановський	Порівняння фактичних значень показників з індикаторами (пороговими значеннями). Найвищий рівень фінансової безпеки - вся сукупність показників знаходиться в межах нормативних значень або не перевищує граничних	Важливим є рівень точності обраних індикаторів, які повинні визначатися з урахуванням виду діяльності, форми власності, галузевих особливостей, специфіки функціонування підприємства.	Рівень точності обраних індикаторів які можуть змінюватися в залежності від зовнішнього середовища, на які підприємство не може впливати
Ресурсно-функціональний	І.О. Судакова	Грунтується на оцінці стану використання корпоративних ресурсів підприємства за спеціальними оціночними критеріями. Оцінювання здійснювати за кожною функціональною складовою, а потім визначити інтегральний показник експертним шляхом	Широкий, оскільки розглядаються всі функціональні сфери фінансової діяльності підприємства,	Суб'єктивізм, ймовірність недостатнього рівня кваліфікації експертів, невисока точність оцінки.
Агрегатний	Шеремет О.О.	Обчислення оціночних агрегатів, які розраховуються на підставі фінансової звітності	Оцінювання здійснюється на основі аналізу фінансової стійкості	Є вузьким, адже досліджується лише ступінь покриття наявними джерелами фінансування певної частини оборотних активів – запасів, не враховуються багато важливих показників, що характеризують фінансово-господарську діяльність
Вартісний		Підприємство -це об'єкт інвестування, а ступінь фінансової безпеки визначається рівнем його ринкової вартості.	Зміцнення фінансової безпеки досягається через максимізацію вартості підприємства та нарощуванням його капіталізації,	
Програмно-цільовий		Інтеграція сукупності показників через кластерний і багатовимірний аналіз	Дозволяє отримати достовірні результати рівня фінансової безпеки підприємства.	Висока міра складності (використанням математичного аналізу) Складність правильного визначення і відбору показників та визначенню методів їх інтегрування
Метод ранжування		Визначення фінансових показників на основі фінансової звітності та їх ранжування за певною шкалою		Неможливість комплексно оцінити загальний рівень фінансової безпеки, суб'єктивізм під час здійснення відбору індикаторів фінансової

				безпеки
Стратегічно-цільовий	Н.Н. Пойда-Носик	Оцінка рівня досягнення стратегічних фінансових цілей (максимізація чистого грошового потоку, ринкової вартості підприємства, узгодженість основних фінансових інтересів учасників) та передбачас коригування фінансової стратегії розвитку відповідно до рівня фінансової безпеки	Підхід підтверджує наявність вартісного підходу, сприймає підприємство як інвестиційний товар, який цікавить саме інвесторів, тому розрахунки спрямовані на максимізацію вартості підприємства Важливим складником є врахування рівня прибутковості, оскільки прибуток є однією з основних цілей	Прогнозування зазначених процесів здійснюється на основі ретроспективного аналізу та лінійної проєкції рядів динаміки окремих факторів
Оцінювання банкрутства	Три основні школи: англосаксонська (моделі Альтмана, Фулера, Чессера, Ліса, Спрінгейта, Таффлера і Тішоу), німецько-французька (моделі Конана і Гольдера, Беєрмана, Гайдака та Стос, метод creditmapтощо) та вітчизняна (моделі Терещенко, Чупіса, Матвійчука	ґрунтується на багатофакторних моделях, отриманих за допомогою дискримінантного аналізу	Простота в розрахунках та доступність даних для розрахунків	Різні темпи інфляції, фази виробничого циклу, розходження у фондо-, енерго- і трудомісткості виробництва, продуктивності праці, недостатня розвинутість вітчизняного фондового ринку, розбіжності в інформаційній базі та інші фактори можуть суттєво впливати на результати розрахунків і правильність висновків, тому вимагають уточнення та адаптації окремих фінансових показників. Оцінка здійснюється лише з огляду на платоспроможність підприємства
Економікоматематичний	М.О.Кокнаєва, І.П.Мойсеєнко, М.Я.Демчишин, О.В. Ареф'єва, Л.О. Чаговець	Виявляють основні прямі (зворотні), лінійні (нелінійні) взаємозв'язки між різними факторами, які визначають напрями і можливості зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємств, сформовані різні сценарії розвитку підприємства за умови зміни того чи іншого фактора		Вимагає високої фахової підготовки персоналу підприємств
Інтегральне оцінювання	М.Ю. Погосова	Етапи: 1) визначення еталону характеристик фінансової безпеки; 2) формування шкали оцінювання рівня фінансової безпеки; 3) визначення рівня фінансової безпеки підприємства та запасу її міцності; 4) визначення градації шкали фінансової безпеки підприємств	Базується на урахуванні типового для підприємства рівня часткових показників фінансової безпеки, визначених за контрольними картами якості У. Шухарта, що до-	

		ва та запасу її міцності; 5) діагностування причин зміни фінансової безпеки	зволяє урахувати внутрішні особливості функціонування суб'єкта підприємництва;	
--	--	---	---	--

Джерело: складено автором на основі [10, 20]

Додаток 7

Основні напрями здійснення експрес-діагностики

Напрями діагностики	Показники діагностики
I. Оцінка економічного стану	
1.1. Оцінка майнового стану	Величина власних коштів і їх частка в загальній сумі активів, коефіцієнт зносу основних активів, загальна сума основних активів, що є у підприємства
1.2. Оцінка фінансового стану	Величина власних коштів і їх частка в загальній сумі джерел, загальний коефіцієнт покриття, частка власних оборотних коштів у загальній їх сумі, частка довгострокових позикових коштів у загальній сумі джерел, коефіцієнт покриття запасів
1.3. Наявність «хворих» статей у балансі	Збитки, позики, не погашені в строк, прострочена дебіторська та кредиторська заборгованість, векселі, видані або отримані
II. Оцінка результативності фінансово - господарської діяльності	
2.1. Оцінка прибутковості	Загальний прибуток, загальна рентабельність, рентабельність основної діяльності
2.2. Оцінка ефективності використання економічного потенціалу	Рентабельність авансованого капіталу, рентабельність власного капіталу
2.3. Оцінка динамічності	Порівняльні темпи зростання виручки, прибутку та авансованого капіталу, оборотність активів і авансованого капіталу, тривалість операційного та фінансового циклу, коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості

Джерело: [29]

Додаток 8
Аналіз типу фінансової стійкості
корпорації "Кернел Груп" у 2013-2019 роках

№ з/п	Показники	30.06.2013	30.06.2014	30.06.2015	30.06.2016	30.06.2017	30.06.2018	30.06.2019
1	Власний капітал, млн. дол США.	1 352,3	1 030,7	890,9	997,0	1 157,6	1 177,6	1 346,0
2	Необоротні активи, млн.дол США	1 271,5	1 046,5	807,1	788,9	888,4	1 006,2	1 207,2
3	Власні оборотні кошти, млн.дол США(1-2)	80,8	-15,8	83,8	208,1	269,2	171,4	138,9
4	Довгострокові зобов'язання, млн. дол США	309,3	291,0	116,7	139,0	557,6	557,4	637,8
5	Наявність власних та довгострокових джерел покриття запасів, млн. дол США (3+4)	390,1	275,2	200,5	347,1	826,8	728,8	776,7
6	Короткострокові зобов'язання, млн. дол США	698,2	596,1	458,1	373,3	293,9	475,5	479,8
7	Загальна сума основних джерел покриття запасів, млн. дол США (5+6)	1 088,3	871,3	658,6	720,4	1 120,7	1 204,3	1 256,4
8	Запаси, млн. дол США	517,2	482,3	305,4	390,5	642,9	657,9	666,6
9	Надлишок, нестача власних оборотних коштів для покриття запасів, млн. дол США (3-8)	-436,4	-498,1	-221,6	-182,4	-373,7	-486,5	-527,8
10	Надлишок, нестача власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань для покриття запасів, млн. дол США (5-8)	-127,1	-207,1	-104,9	-43,4	183,9	70,9	110,0
11	Надлишок, нестача основних джерел для покриття запасів, млн. дол США (7-8)	571,1	389,0	353,2	329,9	477,8	546,4	589,8
12	Тип фінансової стійкості та фінансової безпеки	Нестійкий	Нестійкий	Нестійкий	Нестійкий	Нормальний	Нормальний	Нормальний
	Ес<0	-436,4	-498,1	-221,6	-182,4	-373,7	-486,5	-527,8
	Ем<0	-127,1	-207,1	-104,9	-43,4	183,9	70,9	110,032
	Еі≥0	571,1	389	353,2	329,9	477,8	546,4	589,792
13	Запас фінансової стійкості у днях (пок.11 : чиста виручка від реалізації продукції) x 360	73,51	58,51	54,58	59,73	79,31	81,86	53,19
14	Надлишок (+) або нестача (-) коштів на 1 млн дол. США.запасів (11 : 8), млн. дол США	1,10	0,81	1,16	0,84	0,74	0,83	0,88

Джерело: розраховано автором на основі [22-28]

Додаток 9

Аналіз фінансових коефіцієнтів корпорації "КЕРНЕЛ ГРУП" у 2013-2019 роках

Показник	Рекомендоване значення	Роки						2019
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	$> 0,5$ (збільшення)	0,57	0,54	0,61	0,66	0,58	0,53	0,55
Коефіцієнт фінансової залежності	≥ 1	1,75	1,86	1,65	1,51	1,74	1,88	1,83
Коефіцієнт фінансового ризику	≤ 1	0,75	0,86	0,65	0,51	0,72	0,86	0,82
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	≥ 1 (збільшення)	0,30	-0,05	0,53	1,04	0,70	0,47	0,39

Джерело: розраховано автором на основі [22-28]

Додаток 10

Динаміка фінансових коефіцієнтів корпорації КЕРНЕЛ ГРУП у 2013-2019 роках

Показник	2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	абсол відх	тем п при ро- сту , %	Аб- солві дхи- лен- ня	тем п при- росту , %	абсо- лютне відхи- лення	тем п при- росту , %	абсо- лютне відхи- лення	тем п при- росту , %	аб- со- лют не від хи- лен ня	тем п при ро- сту , %	абсо- лют- не відхи- лен- ня	тем п при- росту , %
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	-0,04	- 0,06	0,07	0,13	0,05	0,09	-0,08	-0,13	- 0,04	- 0,08	0,01	0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	0,12	0,07	-0,22	-0,12	-0,13	-0,08	0,22	0,15	0,14	0,08	-0,05	-0,02
Коефіцієнт фінансового ризику	0,12	0,16	-0,22	-0,25	-0,13	-0,20	0,21	0,40	0,14	0,20	-0,04	-0,05
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	-0,35	- 1,18	0,58	- 11,00	0,51	0,97	-0,34	-0,33	- 0,23	- 0,33	-0,08	-0,17

Джерело: розраховано автором на основі [22-28]

Додаток 11

Типологія станів фінансової стійкості підприємств за наслідками діагностування ефективності прийняття планових рішень

Фінансова стійкість підприємств до прийняття планових рішень		Фінансова стійкість підприємств після прийняття планових рішень	
Планові рішення інвестиційного характеру			
1. Стійкий стан	1-й варіант – поліпшення фінансової стійкості в поточному періоді або перспективі; 2-й варіант – погіршення фінансової стійкості; 3-й варіант – вірогідність втрати фінансової стійкості, зниження ділової активності при відволіканні ресурсів, що перевищують реальний обсяг потенціалу		
2. «Задовільний» стан при незначній величині потенціалу	1-й варіант – поліпшення фінансової стійкості в поточному періоді або перспективі; 2-й варіант – велика вірогідність ризику зниження фінансової стійкості, погіршення її стану у разі відволікання ресурсів, що перевищують реальний обсяг потенціалу		
3. Складний стан	1-й варіант – погіршення фінансової стійкості; прийняття рішення недоцільне; 2-й варіант – поліпшення фінансової стійкості в поточному періоді або перспективі, якщо ресурси, що відволікаються на реалізацію даного рішення, представлені у вигляді фінансової допомоги		
Планові рішення щодо залучення кредитних ресурсів			
1. Стійкий стан	1-й варіант – поліпшення фінансової стійкості в поточному періоді або перспективі; 2-й варіант – незначне зниження фінансової стійкості; 3-й варіант – вірогідність втрати фінансової стійкості, зниження ділової активності при залученні ресурсів високої вартості на короткостроковій основі у обсязі, що перевищує реальний обсяг потенціалу		
2. «Задовільний» стан при незначній величині потенціалу	1-й варіант – поліпшення фінансової стійкості в поточному періоді або перспективі; 2-й варіант – велика вірогідність ризику зниження фінансової стійкості, погіршення її стану у разі залучення ресурсів, що перевищують реальний обсяг потенціалу		
3. Складний стан	Прийняття таких рішень недоцільне або 1-й варіант – поліпшення фінансової стійкості на умовах пільгового кредитування або державного кредитування		
Планові рішення щодо збільшення матеріальних оборотних коштів			
1. Стійкий стан	1-й варіант – при недостатньому або надмірному відволіканні ресурсів, що не перевищує потенціал, – незначне погіршення фінансової стійкості; 2-й варіант – при недостатньому або надмірному відволіканні ресурсів, що перевищує потенціал, – значне погіршення фінансової стійкості		
2. «Задовільний» стан при незначній величині потенціалу	1-й варіант – при недостатньому або надмірному відволіканні ресурсів, що не перевищує потенціал, – значне зниження фінансової стійкості; 2-й варіант – при недостатньому або надмірному відволіканні ресурсів, що перевищує потенціал, збільшується вірогідність виникнення фінансової неспроможності, банкрутства		
3. Складний стан	1-й варіант – при недостатньому або надмірному відволіканні ресурсів, що перевищує потенціал, збільшується вірогідність виникнення фінансової неспроможності, банкрутства		
Планові рішення щодо використання вільних грошових коштів			

1. Стійкий стан	1-йваріант – при надмірному відверненні ресурсів – незначне погіршення фінансової стійкості
2. «Задовільний» стан при незначній величині потенціалу	1-йваріант – при надмірному відволіканні ресурсів, що непереввищує потенціал, – зниження здатності розраховуватися запоточними зобов'язаннями; 2-йваріант – при надмірному відволіканні ресурсів, що перевищує потенціал, – значне погіршення фінансової стійкості при високій вірогідності фінансової неспроможності, банкрутства
3. Складний стан	Прийняття таких рішень недоцільне

Джерело: [31]